

Bogen må betegnes som fejludleveret. Desuden er den tungt og kompakt forfattet, så skønt forfatteren på mange punkter leverer en lærd oversigt over nyere forskningsområder og behandler skandinaviske forhold fuldt forsvarligt, kan hans værk næppe anbefales som indføring i emnet. Her bør man gribe til de allerede foreliggende standardværker.

Bjørn Poulsen

Næsbyhoved lens regnskaber 1502-1511. Danske Middelalderlige Regnskaber 3. Selskabet for Udgivelse af Kilder til Dansk Historie. Udgivet af Haakon Bennike Madsen og Erland Porsmose. Odense University Studies in History and Social Sciences vol. 120. København 1991. 475 s., kr. 298,00.

Man kan beklage, at Kildeskriftselskabets plan fra 1930'erne om en koordineret publicering af alle danske middelalderlige regnskaber endelig må betragtes som opgivet med denne enkeltstående udgave af Næsbyhoved lens regnskaber. På den anden side eksisterer der næppe ressourcer til et koordineret publiceringsprojekt, og der er ingen grund til ikke at glæde sig uforbeholdent, når en så væsentlig kilde bliver alment tilgængelig.

Næsbyhoved lens regnskaber er på mange måder centrale. Måske først og fremmest fordi de udgør en del af dronning Christines arkiv. Hendes hofholdningsregnskaber og brevbog er allerede udgivet, og med lensregnskaberne publicering står vejen åben for veldokumenterede studier i dronningens økonomi. Og der er grund til at gå igang. Ikke for nogen anden danske middelalderlig administration foreligger der et tilsvarende materiale. Regnskaberne besidder desuden en betydelig egenverdi, der tidligere er udnyttet af Aksel E. Christensen og de to udgivere i flere grundlæggende studier, gennem informationerne om lensadministration, skatteforvaltning og bønderens vilkår. De kulturhistoriske undersøgelser af regnskaberne kan med udgivelsens afslutning grave endnu dybere, end det hidtil er sket. Der er fremragende materiale vedrørende bl.a. handel og forbrug, lønninger og varepriser, kriminalitet og mobilitet i senmiddelalderens Danmark.

Det udgivne omfatter dels 5 lensregnskaber fra tiden 1502-1510 (med en ekstrakt fra 1510), dels et skatteregnskab fra 1510 i to versioner, nemlig kladde og renskrift til administrationen. Selve lensregnskaberne deler sig i de egentlige jordebøger over lenets ca. 260 bønder og i indtægts- og udgiftsregnskaber, der også rummer udspisningslister for slottet og dronningens gård i Odense.

Bennike Madsen og Porsmose har valgt ikke at gengive regnskaberne direkte, men at bearbejde dem med henblik på lettere tilgængelighed. Jordebøgerne er sideordnet opstillede, og skatteregnskabets knap 2.500 nordfynske bønder er nummererede og i et særligt kapitel henført til bebyggelser, som kort beskrives. Hertil kommer så, at bogen er forsynet med en indledning om slottets og lenets historie, afsnit om mønt, mål og vægt, ordforklaring og stedregister. Måske havde det også været nyttigt med et navnerregister til udgiftsregnskaberne, hvor en række interessante personer optræder, men ellers indeholder udgaven alt, hvad man kan ønske sig.

Bjørn Poulsen